

Bunlar İnsan mı da Pazarcı

– İpciERDOĞAN · 20 Haziran 2022

BUNLAR İNSAN MI DA, PAZARCI!

Süleyman Konya Kulu pazarına gidecekti, orada satacağı çeşitleri bıkip usanmadan zevkle minibüsünün tereklerine yerleştirirken eskileri de düşünmeden edemiyordu. Babası Mahmut kendi köyünde iş bulamayınca bir başka köyde bir ağanın çobanına çeltek durur, zamanla çobanlığa kadar yükselir. Gerek işine ve sözüne sadık oluşu, gerekse kimsenin malında namusunda gözü olmayışı ağanın ve köylülerin hoşuna gider. Askerliğini yapmış ve kendi köyünde kimsesi olmayan bu genci ağa köyün güzel kızlarından Hacer'le everdikten sonra kalmaları için de kendilerine bir ev tahsis eder.

Hacer kadın evine işine bağlı çalışkan birisidir. Muhannete muhtaç olmamak için kocasıyla beraber var gücüyle çalışır. Ailenin zamanla üç oğlan iki de kız çocuğu dünyaya gelmiştir. Hacer kadın her ne kadar o köylü olsa da kocası başka köyden olduğu için ailesi kendi köylülerince dışlanmakta, yerine göre ara sıra çekemeyen hasetler tarafından maddi ve manevi zararlara uğratılmaktaydılar.

Mahmut ve Hacer kadın bütün bu olanların farkındaydılar, çocukları köyde kalırlarsa büyüdüklerinde kendilerini dışlayanlarla dövüşüp başlarına bela getirebilirlerdi. Şehirde bir ev tutup ilkokulu önceden bitiren Oktay'ı, sonra da diğerlerini okutarak devletin yakasına bir iş için yapışmasını hesap ederler. Evdeki hesap çarşıya uymamış, Oktay bir yolunu bularak Almanya'ya turist gidip orada kaçak çalışırken Murat ise araya girenlerin sayesinde bir okulda hademe olarak işe başlamıştı.

Süleyman bir yandan çeşitleri dizerken bir yandan da o eski günleri yad ediyordu. Okumaya okumuştum ama henüz bir işe girememişti. Bir tanıdığı kefil olmasıyla bir pazarcının yanına işe girmiş zamanla işin tüm inceliklerini öğrenmişti. Lise yıllarında tanıştığı Selma ile evlenip çoluk çocuğa karışmış aza kanaat edip gül gibi geçinip gidiyorlardı.

Pazarcı da çalışırken bir yandan da el altından iş arıyordu. İşi kim yitirmiş ki o bula, iş aslanın ağzından midesine inmişti. Ne mümkündü onca torpillinin arasından bir yere kapağı atıp iş gücü sahibi olmak.

Pazarcıdan aldığı maaş evin geçimine yetmiyor, bunun sıkıntılarını çalmasını sonradan öğrendiği sazına dökerek dile getiriyordu. Bu böyle olmamalıydı, istemeyene kimse meme vermezdi. Ağabeyi Oktay ve dayısı Haşim'den rica minnet aldığı üç beş lira ödünç parayla kendi adına pazarcılığa başladı. Bir pazarcının minibüsüyle belirli bir ücret karşılığı yıllarca bıkip usanmadan kurulan pazarları dolaşarak evinin geçimini temin ederken çalışkanlığı ve dürüstlüğü sayesinde sevilen sayılan pazarcıların içinde adı geçer olmuştu.

Allah kuluna yeter ki “yürü desin”, kısmeti açılsın hele, bak o zaman sabırla her şey nasıl yoluna giriyor, çarklar yerine oturuyor. Kiraladıkları minibüsün sahibi bir türlü paraya doymuyor, devamlı onu bunu bahane ederek taşıma ücretine zam yapıyordu. Süleyman biriktirmiş olduğu birkaç lirasıyla birazda borçlanarak işini görebilecek ikinci el bir minibüs satın aldı. İçini de işinin ehli bir ustaya güzelce dizayn ettirdi.

Kırşehir pazarı başta olmak üzere gidecekleri pazarların belirli bir açık olduğu günleri vardı. Öyle

her pazara gitmeyip getirisi olanları takip ederlerdi. Bu pazarlardan akla gelenler Konya Kulu, Kozaklı, Mucur, Boztepe, Kaman, Çiçekdağı, Yerköy, Sarıyahşi, Şefaati, Aksaray, Koçhisar, Panlı, Ortaköy, Hasandede, Bâla, Keskin gibi komşu illerin ilçe pazarlarıydı.

Pazarlar; sebze meyve, süt yoğurt yağ, hırdavatçı, tuhafiyeci, tavukçu, baharatçı, bakkal, kap kakacı, çanakçı, testici, yorgancı, kumaşçı, yüncüler gibi saymakla bitmeyen bölümlerden oluşurdu.

Süleyman sevilen sayılan bir kişi olduğundan haliyle minibüsün taliplisi de çok oldu. O herkesi değil de insan gibi insan olanları tercih ederek kadrosunu tamamladı. Genelde alacağı yolcuları tuhafiyeci, hırdavat işi yapan esnaflardı.

Yıllardır aynı işi yapıp duruma alışkın olan esnaf arkadaşları pazara çıkılmadan bir gün öncesi akşamdan pazardaki satacakları çeşitlerin eksiklerini tamamladıktan sonra tezgahlarındaki varsa kırık dökükleri tamir ederek gidecekleri pazarın Kırşehir'e olan uzaklığına göre önceden ayarladıkları bir saatte Süleyman'ın minibüsüyle gelip tek tek kendilerini evlerinden almasını beklerlerdi.

Süleyman yola çıkmadan önce pazarcı arkadaşlarının tezgahlarını bagaja, matahlarını da ön koltuğu hariç bütün koltukları sökülmüş minibüsün içine doldurduktan sonra herkesin merakla beklediği ön koltuğa oturacak iki kişinin kurasını çekerdi. Kurada çıkan iki şanslı kişi sevinçle koltuklarına otururken diğer pazarcılarda minibüsün içindeki matahların arasına perişan bir vaziyette istiflenirlerdi.

Süleyman bir besmele çektikten sonra içerdekilerin de duyacağı bir şekilde "hayırlı yolculuklar arkadaşlar, Allah kazadan beladan esirgesin" diyerek aracını hareket ettirdi.

Onun en büyük korkusu trafik polislerinin kontrollerine takılmaktı. Pazar takip ettiklerinden dolayı boş zaman bulamadıklarından doğru dürüst aracın elektrik aksamındaki arızaları tamir ettirememeleri, zamanında aracın muayenesinin yapılamaması, sigortasının yatırılmaması gibi bir sürü sorunların yanında yasak olmasına rağmen matahların arasına istiflenmiş vaziyette insanların orada taşınması ceza getiren sebeplerdi.

Kırşehir trafik bölgesinde böyle suçlardan dolayı yakalansalar bile içlerindeki tanıdık bir kaç polis memurunun bunlara göz yummasıyla durumu günü birlik geçştirdikleri olsa da bunlar kalıcı çareler değildi.

Aksaray Almancısı bol olduğu için pazarda tezgah açanların yüzünün güldüğü Niğde ilinin bir ilçesiydi. Oraya tezgah açmaya gelen komşu illerin pazarcıları pazarın açılacağı günü sabırsızlıkla dört gözle beklerlerdi.

O gün Pazar yeri 'iğne atsan yere düşmeyecek' cinsten kalabalıktaydı. Diğer esnaflar gibi Süleyman'ın ekibinin de bol ve bereketli satışla, ceplerinde biriken parayla yüzleri gülmüş neşelerinden adeta yerlerinde duramıyorlardı. Karınlarını pazardaki ekmek arası köftecide doyurdular, matahlarını minibüse eksiksiz doldurup yapılan kura çekiminden sonra evlerine dönmek için hareket ettiler.

Aksaray Ortaköy istikametinde Kırşehir'e doğru yol alırlarken önü görünmeyen bir viraja girdiklerinde polis çevirmesine takılmış araçları gördüler. Beklemekten başka yapacak bir şey yoktu. Bir müddet sonra kontrol sırası kendilerine gelmişti. 'Bu işten nasıl sıyrılırim' hesabında olan Süleyman görevli memurun "ehliyet, ruhsat" demesiyle kendisine geldi.

Görevli memur "sağ fren lamban ve sol sinyalin yanmıyor bunları yaptır" dedikten sonra minibüsün ön hariç bütün camlarının kağıtlarla kapatılmış olması dikkatini çekmiş olacak ki "aç bakalım

arka kapıyı birader, esrar eroin mi saklıyorsun görelim.

Süleyman'ın korktuğu başına gelmişti, ne kadar bitmez bahaneler uydursa da polis memurunu dediğinden döndürememişti. Süleyman'ın arka kapıyı açmasıyla sekiz on kadar kişiyi istiflenmiş halde gören memurunun adeta akli başından gitmiş, hayretten gözleri bir anda yerinden fırlayacakmış gibi olmuştu. Kendisini biraz toparladıktan sonra şaşkınlığın verdiği titrek bir sesle "bu insanların hali ne kardeşim" diyebilirdi. Hazır cevap Süleyman yarı gülümser bir ifadeyle "bunlar insan mı da, hepsi pazarcı efendim" dedi.

ERDOĞAN ÇALIŞKAN 19 06 2022 KIRŞEHİR GERÇEK YAŞANMIŞLIKLARDAN